

Budapest,
1943.
febr. 10.

V. évf.
6. sz.

Egyes
szám ára:
70 fill.

MILFIM

SZERKESZTI
D. MATOLAY
K. CÉZA

JELENET A „Szerelemi láz” CÍMŰ

UFA-FILM

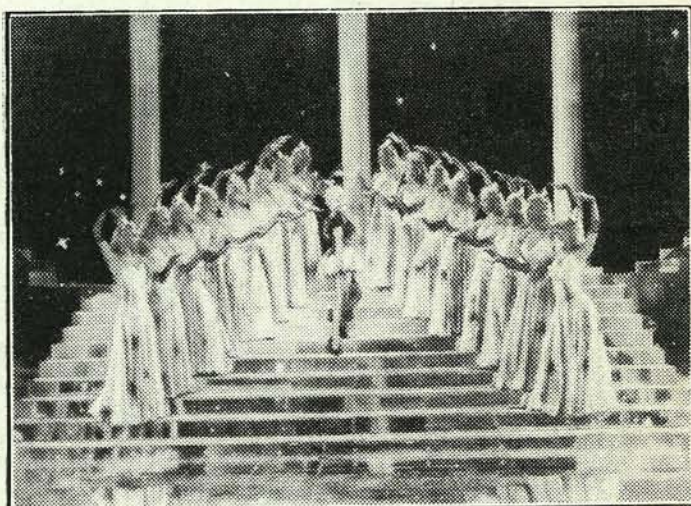
**RÖKK
MARIKA**

I D E I

**NAGY
FILMJE:**

LEGÉNY- VÁSÁR

**KÁPRÁZATOS
R E V Ű
RAGYOGÓ
VIGJÁTÉK
S L Á G E R
MUZSIKA**

Forgalomba hozza:

**FILMIPARI
ÉS FILMKERESKEDELMI R. T.**

BUDAPEST, IV., KOSSUTH-LAJOS-UTCA 13
TELEFON: 183-858

MAGYAR

film

SZERKESZTI: *Stolovoy K. Vera*

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Erzsébet-körút 13. IV. emelet.
Telefon: 420-796. Postatakarékpénztári csekk-sz.: 15410.
Előfizetési ár: egy évre 35 pengő, félévre 18 pengő.

V. ÉVFOLYAM 6. SZÁM — MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN — BUDAPEST, 1943. FEBRUÁR HÓ 10

Az Országos Nemzeti Film- bizottság álláspontja a műtermi kiutalások tekintetében

Az Országos Nemzeti Filmbizottság három héttel ezelőtt a Magyar Film útján felhívást intézett a magyar filmgyártó vállalatokhoz, amelyben nyomtatékosan figyelmeztette a gyártó cégeinket arra, hogy az új filmgyártási idényre szóló műtermi igényléseiket a megfelelő formák betartásával február végéig adják be. Ennek a felhívásnak már eddig is több gyártóvállalat eleget tett.

Mint hogy az elmúlt gyártási évadban több olyan eset is előfordult, amely szerint egyes filmgyártó cégek a Filmbizottság által eredetileg nekik kiutalt műtermi igényléseiket más gyártó vállalatokra ruházták át, ezekre a nem kívánatos anomáliákra a most következő gyártási idény várható műtermi-igényléseinél az Országos Nemzeti Filmbizottság elnöksége tekintettel lesz.

Az illetékes helyről nyert legújabb értesülésünk szerint az a körülmény, hogy valamely filmgyártó cég az előző évadban az Országos Nemzeti Filmbizottság által kiutalt műteremjog alapján filmet gyártott, nem értelmezhető úgy, hogy az illető vállalatnak film gyártására a következő gyártási évadban is jogigénye van.

Abban az esetben is, ha valamely filmgyártó vállalatnak az Országos Nemzeti Filmbizottság a jövő évadra műtermet kiutal, de a kiutalás után a vállalat tulajdonosa vállalatát a kiutalt műteremjogokkal együtt más tulajdonosokra ruházza át, az Országos Nemzeti Filmbizottság újabb megfontolás tárgyává fogja tenni, hogy az első tulajdonosnak kiutalt műteremjogot az új tulajdonos részére is fenntartja-e, vagy sem.

Filmgyártásunk fejlődésének útja!

Írta ERDÉLYI ISTVÁN DR.

Előző cikkemben rámutattam a magyar nemzeti filmgyártás fontosságára és feladataira. Ez alkalommal megpróbálom megvilágítani azokat a kérdéseket, amelyek filmgyártásunk jövő fejlődése szempontjából fontosaknak látszanak.

A kérdés az, hogy filmgyártásunkat általában *milyen rendszer* szerint működtessük, mik azok az akadályok, amelyeket a fejlődés útjából el kell hárítani, milyen különleges védelemre van szüksége a gyártás fejlesztésének és végül milyen pozitív támogatások lehetnek hasznosak és eredményesek e fejlődés szempontjából?

Filmgyártásunk rendszere

A mai magyar filmgyártás jellemzője, hogy a gyártás sok kisebb vállalkozó munkájából tevődik össze. Az évenként készülő mintegy 50 magyar filmet több, mint 30 gyártó vállalkozó készíti oly módon, hogy a gyártók legtöbbje évenként csak egy-egy filmet állít elő és kisebbik része (akik erre külön jogosultságot nyértek) évi két, esetleg három filmet készítenek.

A külföldi fejlettebb filmgyártó országokban e mellett a gyártási rendszer mellett mindenütt megtalálhatjuk a saját műteremmel rendelkező és saját vállalkozásban folyamatosan gyártó filmgyárakat is. Így pl. a hozzánk hasonló gyártási rendszerrel működő Olaszországban az általi irányítás és tőkével működő Cines (a Cinecitta gyártelep), valamint a Luce és a Centro Sperimentale-n kívül önálló gyárakkal rendelkezik a Scalera, a Titanus, a Tirrenia stb. Mindannyian jól tudjuk, hogy az olasz filmgyártás a nem is olyan régen életbeléptetett

néhány esztendő gyártási rendszerével óriási eredményeket produkált. Kétségtelennek látszik, hogy az egészséges fejlődés nálunk is az olasz példa által mutatott vonal. Meg kell állapítani, hogy *kiindulási pontnak az eddigi gyártási rendszerünk igen megfelelőnek látszik*. Valóban, egy-egy film készítéséhez egy vállalkozónak hosszú és alapos előkészítési időre, a téma alapos megrágására van szüksége és a felvételek idejét, valamint a film összeállításának és teljes befejezésének sok munkáját figyelembevéve, egy-egy film készítéséhez ugyanannak az irányító vezetőnek mintegy 3-4 hónapra van szüksége.

Ebben a rendszerben talán a legfontosabb pozitív tényező az, hogy a filmgyártás olyan magánvállalkozók kezében van, akik gazdasági érdekek következtében is iparkodnak a legjobbat produkálni, mert hiszen régi igazság az, hogy csak a jó film jó üzlet! Ebben a rendszerben a gyártók egymásközötti versenye is a minőségi jó film gyártását kényszeríti ki.

Ennek a rendszernek azonban hiányosságai is vannak, amelyek kezdenek mindinkább kiütközni. A sokféle széttagozott és évente csak egy-két filmet gyártó vállalkozók műterembe kerülésének bizonytalansága, az anyagi alapokat gyengíti. A műterembeosztások időbeli eltolódásai megnehezítik a közreműködőknek (rendező, főszereplők stb.) előre való biztosítását. És mindezek felül ennek a rendszernek hibái hozzák magukkal, hogy egyidőben több kisebb gyártó cég kínálja meg szerződéssel prominens művészeinket és *a gyenge kezeknek ilyen versenye okozza pl. a színészság-síknak abnormis felhajlását*. Ugyanez a rendszer hibás abban, hogy nem akad vállalkozó,

amelyik saját maga részére színész-utánpótlás nevelésére, vagy színészek szétárolására vállalkozni merne. Valóban, évi egy-két filmhez nem érdemes a kiképzés és berek-lámozás költségeit megkockázlatni. Ennek a rendszernek apróbb-nagyobb hibáit nem kívánom e cikk keretében mind felsorolni, csak arra kívánok rámutatni, hogy az egészséges fejlődés útja az anyagiakban és szakmai tapasztalatokban már megerősödött vállalatoknak további kifejlesztése. Az ilyen vállalatok részére lehetővé kell tenni a folyamatos filmgyár-

A műtermek arányos elosztásának kérdése

Addig is, amíg filmgyártásunk ilyen irányban a nagylépést (az önálló új filmműterem építését) megtenné, az Országos Nemzeti Film Bizottságnak fontos és felelősségteljes feladata az új gyártási évről jelentkező gyártó vállalatoknak megrostálása és a műtermi lehetőségeknek helyes és arányos elosztása. E téren mérhetetlenül fontos és felelősségteljes munkát kell az ONFB-nek elvégezni. Valószínű, hogy az idei évről is legalább kétszerannyi vállalkozó fog jelentkezni, mint amennyi számára műtermet lehet biztosítani, viszont a tervezett filmek száma talán háromszorosan is felül fogja foglalni a lehetőségeinket. A jelentkezők között ott lesznek a régi gyártókon kívül az újabbak és ott lesznek a legújabbak is, akik még nem gyártottak, de gyártani szeretnének. Ha a Nemzeti Film Bizottságra a sok különböző befolyásolásokra és a bizonyára jobbról és balról jelentkező támogatásra nem lesz tekintettel és egyedül és kizárólag a magyar filmgyártás fejlődésének az útjait kívánja majd egyengetni, akkor valószínű, hogy az eddig eredményesen és régebben működő gyártó vállalatoknak biztosítani fog minden új jelentkezővel szemben annyi műtermi lehetőséget, mint amennyinek megfelelő kihasználására egy ilyen vállalat valóban alkalmas. Ugyancsak el fogja bíráltni, hogy azok a nem régen szerencsét próbált gyártó vállalkozók, akiknek csak a legutóbbi évben juttatott a Bizottság kísérletezési lehetőséget, vajjon ezt a lehetőséget hogyan használták ki? S azokat, akik a Bizottság bizalmára méltatlanoknak bizonyultak, a további gyártásnál hátrább fogja szorítani. Viszont kétségtelen, hogy az új jelentkezők között keresni kell a mindenhol szükséges, komoly és értékes utánpótlást. Éppen ezért helyes, ha a Bizottság a régi gyártókon kívül újabbaknak a jelentkezését is egy-két

tást, amihez természetesen elsősorban újabb műterem, vagy műtermek felállítására szükséges. Hatóságaink feladata, hogy e téren a vállalkozók elébe háruló minden akadályt elhárítsanak és filmgyártásunk ilyen irányú fejlődését elősegítsék. Gondoljunk arra, hogy az évi egy-két filmet gyártó és szükségképpen töke nélküli, vagy kicsiny tőkés gyártók mennyivel kevésbé fognak tudni megbirkózni egy esetleges gazdasági, vagy szakmai válsággal, mint a tőkésben megerősödött nagyobb vállalkozások!

film erejéig *figyelembe veszi*, azonban feltétlenül helyes és üdvös szempont lenne, ha az új jelentkezők igényeinek elbírálásánál döntő szempontként vennék figyelembe a *filmgyártásban eddig eltöltött tényleges gyakorlatot*. Az ilyenfajta megrostálás igen helyesen rákényszerítené a szakmánk iránt érdeklődő előkelő és nem előkelő kívül állókat arra, hogy előbb alapos tanulmányi időt reszkurozzanak szép mesterségünkre és csak azután akarjanak a műteremkiosztás kedvezményében részesülni.

Amennyiben a Film Bizottság a műtermek kiosztásánál nem a fenti elvek szerint járna el, úgy könnyen abba a hibába esne, amibe a rossz kertész esik, amikor a gyümölcsfák tavaszi megnyesésénél a szép termést ígérő gallyakat visszanyesi, viszont a fattyúhajtásokat meghagyja. Vigyázzanak a magyar filmgyártás kertészei a kertész-ollóval!

Védjük a magyar filmet!

Gyártásunk fejlődésének tehát elsősorban bizonyos *fejlődési szabadságra van szüksége*, melynek irányelveit fentiekben röviden vázoltam, azonban valamennyien tudjuk, hogy a magyar filmgyártás olyan palánta, amelyik piacunk kicsinységét tekintve, *különleges védelemre és támogatásra szorul*. Helyes és szükséges lenne, ha ezt a védelmet és támogatást egységes irányelvek szerint intézményessé tennénk. *A magyar film hatósági védelme ma néhány szórványos intézkedésből áll*. Ilyen pl. a magyar filmek kötelező bevételi részesedéses játszásáról szóló belügyminiszeri rendelet, amelyik azonban annak következtében, hogy a minden országban szokásos garantált minimum kikötését, valamint a filmek hozzátartozó megtiltja, így igen problémátikus értékű védelmi intézkedés. Ugyancsak ebbe a sorozatba tarto-

zik a magyar filmek játszását 33%-ban kötelezővé tevő rendelet, amelyik intézkedés különben ma már, amikor évi 50 magyar film készül, filmenként 8 kópiával, vagyis 400 magyar filmkópia kerül évente forgalomba; szemben a mintegy 100 külföldi filmmel, amely filmekből átlag 3 kópia kerül forgalomba, vagyis a forgalomba kerülő magyar film és külföldi filmkópiák között az arány, hál Istennek, erősen a magyar filmek javára billen, így ez a mindössze 33%-ban kötelező játszási rendelkezés erősen idejéltmultnak nevezhető és gyakorlatilag alig jelent védelmet. A többi intézkedés, melyet hatóságaink a magyar filmek védelmében tettek, vagy jelentéktelenek, vagy pedig véletlen külső körülmények összejátszásának eredményei.

Csak magyar vállalatok foglalkozzanak forgalombahozatallal!

Milyen védelmi intézkedések tehetők azok, amelyek a magyar film jövőjét valóban biztosíthatnák? A legfontosabbak természetesen azok az intézkedések lennének, amelyek egyszer és mindenkorra intézményesen biztosítanák a magyar film elsőbbségét, a hazai filmkereskedelem és a mozgósínházak vásznán. Tehát *törvényhozásilag biztosított védelmet kérünk a magyar filmek részére a selejtes minőségű külföldi filmek esetleges dömpingjével szemben*. Természetesen erre elegendő eszköznek látszana az is, ha a mozgósínházaknál a magyar filmek kötelező játszásának arányát a mai körülmények között, mondjuk 50%-ra felemelnék és a filmimportot a piac szükséglete szerint kontingentálnák.

Azonban különösen a háború utáni időkre gondolva, mérhetetlenül fontos lenne, hogy intézményes gondoskodás történjen arról, hogy *Magyarországon filmek forgalombahozatalával csak magyar vállalatok foglalkozhassanak* és minden módon törvényhozásilag meg kellene akadályozni külföldi filmvállalatoknak újabb magyarországi letelepedését. Az ilyen kizárólag külföldi érdekeket szolgáló vállalatok a tapasztalat szerint minden eszközzel a piacból nagyobb és nagyobb részt akarnak maguknak kisajátítani és a mozgósínházaknak dátumaiért folyó versenyben — csak azért, hogy versenytársaikat és közöttük elsősorban a legveszélyesebbet, a magyar filmgyártó-versenytársakat kiszoríthassák, számszerűen több filmet hoznak forgalomba, vállalatuknak nemcsak a kimagasló és feltét-

lenül jelentékeny produkcióját, hanem a közepes és gyenge kvalitású filmeket is piacra dobják sokszor potom-áron, csak hogy árt-hassanak a versenytárs magyar filmnek. A magyar filmgyártásnak intézményes hatósági védelme során egyik legfontosabb kérdés a hatalmas tőkéjű és a verseny során az esetleges ráfizetést hosszú időn keresztül is könnyen elbíró és e mellett idegen ország konkurren-

ciális érdekeit szolgáló film-fiókok újbóli letelepedésének a megakadályozása. Emellett figyelemre méltó szempont, hogy az esteben, ha itt saját vállalatokon keresztül nem hozhatják ki a külföldi filmprodukciókat, úgy azokból a legjobb minőségűeket a magyar filmvállalatok fogják behozni és az ezeken a filmekben megkereshető összegek is a magyar filmgyártás erejét fogják növelni.

Más országok is védekeznek a külföldi letelepedéssel szemben!

Ne felejtjük el, hogy az utóbbi években, amikor a magyar film európai exportcikké lépett elő és filmjeink európai jobb kihelyezése érdekében mi magunk egyes nagyobb külföldi országokban magyar filmköleszónzói fiókot kívántunk létesíteni, ezt az illető országok minden lehetséges módon megakadályozták. Senki sem veheti zokon tőlünk, ha a nemzeti filmgyártásunk védelmében meggátoljuk amúgyis kicsiny és gyenge filmpiacunknak, vagy piacunk egy részének idegen érdekek szolgálatba való állítását!

A filmgyártás hatósági védelme és támogatásának egyéb kérdéseiről hely hiányában máskor fogok értekezni. E cikkemet pedig azzal zárom, hogy a magyar filmgyártás jövő fejlődésének biztosítása min-

den munkát és áldozatot megérdemel és szakmánk összes tényezőinek nem lehet szentebb és fontosabb kötelessége, mint ezen fejlődés biztosítása érdekében minden lehetőt megtenni. Nekünk pedig, a szakma munkásainak, napi munkánk becsületes elvégzésén felül az a kötelességünk, hogy illetékeseink figyelmét az állaluk helyesnek tartott intézkedések megtételére indoltan felhívjuk. Ismételten hangsúlyozom azt a meggyőződésemet, hogyha szakmánk munkásai ezt a kötelességüket nem fogják elhanyagolni, úgy hatósági szerveinktől minden szükséges támogatást meg fogunk kapni és így valamennyien részesei lehetünk egy szebb, nagyobb és eredményesebb magyar filmszakma áldásainak.

A katonafilmek gyártóinak és forgalomba hozóinak figyelmébe

A mai idők magától értetődő következménye, hogy a magyar filmgyártás egyre több katonai, illetve háborús tárgyú filmet produkál. Természetes, hogy ezekben a filmekben a férfiszereplők közül egy, esetleg többen honvéd egyenruhában játsszák a szerepüket.

A katonafilmekkel kapcsolatban báró Wlassics Gyula államtitkár, az Országos Nemzeti Filmbizottság elnöke az alábbi átiratot intézte az OMME elnökségéhez:

— A m. kir. Honvédezőkar főnöke felhívta a Filmbizottság figyelmét, hogy egy vidéki fényképész kirakatában egy közismert filmszínész katonai egyenruhás mellképe jelent meg, oly kitételéssel, melyeknek viselésére különben nem jogosult. Noha a kép a filmszínészt egy oly darabban ábrázolja, melyben olyan tisztet alakít, ki

kitételéseit a darab eselekménye szerint hősiességéért kapja, mivel a kép semmitéle magyarító szöveggel nem volt ellátva, alkalmas volt arra, hogy nézőjét megtéveszse.

— A bejelentéssel a Bizottság legutóbbi ülésében foglalkozott és úgy határozott, hogy felhívja a gyártók és filmköleszónzók figyelmét arra, hogy a jövőben csak olyan reklámfotót szabad kihozni, melyeken magyarító szöveg feltünteteti, hogy a kép melyik film, melyik felvonásából ábrázol jelenet, illetőleg, hogy az arckép, vagy egész alakot ábrázoló kép a színész melyik film felvonásában ábrázolja.

— Felhívom tek. Elnökséget, hogy erről legközelebbi körlevelében tagjait értesíteni sziveskedjék.

A Filmkamara felhívása a tagdíj befizetésére

Ismételten felhívjuk mindazokat a tagokat, akik tagsági díj fizetési kötelezettségüknek mindezeig eleget nem tettek, hogy a tagsági díj tartozásukat mielőbb, külön felszólítás bevárása nélkül rendezni sziveskedjenek.

A legkisebb évi tagdíj, mely a szerződésben, vagy alkalmaztatásban nem levő tagokra is kötelező, évi 18 pengő (azaz havi 1.50 pengő).

Mindazok a kamarai tagok, akik az év folyamán, ha ideiglenes alkalmaztatásban voltak is, de legkisebb évi tagsági díjat tagdíjbefizetéseikkel még el nem érték, tagdíjukat, legkevesebb 10 pengőt kitevő összeg erejéig kiegészíteni tartoznak.

A tagdíjak befizetésével kapcsolatban felhívjuk a tagok figyelmét a 6090—1938. M. E. sz. kamarai rendelet 38. §-ára, mely szerint »az a kamarai tag, aki a naptári év végéig esedékessé vált kamarai tagsági díját nem fizeti meg, az esedékesség évét követő évben a kamara önkormányzatában nem vehet részt. A tagok névjegyzékéből törölni kell azt a kamarai tagot, aki az előző évi esedékes kamarai tagsági díját a következő évben sem fizeti meg.«

Tagdíjat befizetni a Kamara pénztáránál minden hétköznap d. e. 10-től fél 2 óráig lehet.

A tagdíjbefizetés pénzesutalvány, vagy csekkbefizetés útján is végezhető, de a postai kézbesítés, illetve a Postatakarék-pénztár által felszámított kezelési díjat (10 fillér) az átutalt összeggel együtt be kell fizetni.

Csekk útján történő átutalások a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület — Budapest, 983. sz. csekkszámára lehet befizetni.

A

MAGYAR
film

szerkesztőségének
és kiadóhivatalá-
nak új címe:

VII. Erzsébet-krt. 13. IV. em.

Telefon: 420-796

Filmfelvevőgéppel a hadak útján valahol Oroszországban

Beszélgetés egy haditudósító-filmoperatórral

Kellemes megjelenésű, át-léta'ermetű, fekete hajú fiatalember ül velem szemben a Múzeum-kávéház egyik ablakmenti márványlappal asztalánál. Nemrégben még kint, a magyar ember testétől és lelkétől oly nagyon távoleső orosz pusztaságok végetérni nem akaró poros vagy sáros földútjait róttá filmfelvevőgépjének társaságában. *Teleki Károly* gróf, zászlósi ranggal a haditudósító század keretében, mint *filmoperátor* kísérte *hős honvédeink* huszáros előrenyomulását a nyári hadjáratban. Ott gubbasztott a Don láposáiban, együtt rohamozott a gyalogsággal a bolsevisták ellen, kezében a — *filmfelvevőgéppel*.

»Egy haditudósító beszámoló« című keskenyfilmjével most nyerte el a *Kodak-Kupát* a *Magyar Amatőr Filmszövetség* rendezésében lefolyt versenyen. Akik láttuk ezt a kis keskeny filmet, szinte hihetetlennek tűnt előttünk, hogy ime, itthon, nyugodt, partizánmentes környezetben, kényelmes széken ülve, a háború vérvivataros napjai hogyan elevenednek meg ismét előttünk...

— Ez itt a szétlőtt timi templom...

Az operátor helyzete a tűzvonalban

Megkérem *Teleki Károly* gróft, hogy mondja el pár szóban harctéri életét, a frontfelvételkészítés körülményeit.

Gondolkodás nélkül feleli ugyanazt, amit mindnyájan tudunk, akik csak harcteret »szagoltunk«...

— Igen nehéz a felvételezés — mondja *Teleki Károly* —, mert a legtöbbszor állva kell megcsinálni a képet. Így viszont pár másodpercig, vagy még tovább is tiszta célpontul szolgálunk az ellenségnek, amely azonnal odapuskáz. Ha szerencséje van az embernek, akkor még nyugodtan szívhátja a levegőt a következő felvételre alkalmas pillanatig, ha meg nincs, akkor...

— Tulajdonképpen nem is az életét félti annyira az ember,

— Amott *Rakovszky vezérőrnagy*, amint az előőrsökig tőr előre iszonyú aknaesőben pár tagú vezérkarával...

— Most meg egy ismerős utcarészlet *Sztarij Oszkólból*... *barrikádok*...

— A *Don*...

— Magyar páncélos támadás... hü, milyen hosszú tűzcsíkokat köp ki dühösen az egyik páncélos kolosszus a kommunistákra...

— *Katlancia* a... halott orosz harcosok egy rakáson... sok-

nak feje hiányzik... többnek csak a törzse van meg... tökéletes stuka-munka...

— *Partizánok*...

mert azt becsületből, kötelességből és egy kis virtuskodásból is megreszkírozza a haditudósító-operátor, hanem a baj ott van, hogyha az ellenség észreveszi, mozgást lát valahol, ott fokozza tűzét és így hivatásból, akaratánkívül is elárulhatja bajtársai helyzetét.

— Hányan működtek kint, mint filmfelvevők?

— *Hatan*, ezek közül négyen az *Amatőr Filmszövetség* kebelébe tartoznak, ezek: *Erdős Lajos*, *Svidrony József*, akik még most a fronton tartózkodnak, *Ruby Alfréd*, meg én. Bizony elég kevesen voltunk a munkához. A németeknél több száz filmoperátor járja a hartereket és azok sok ezerméteres anyag-

gából válogatják ki és vágják össze a híradók számára a képeket.

A teleobjektív használata

— Érdekes hallani az itthoni »hozzáértők«, nem kevésbé a rosszakaratú »kétes világnézetű« egyének véleményét, akik azt mondják, hogy a legtöbb harctéri felvételt, eseményt megrendezik. A valóság az — hiszen te is lát-

tal o'akint —, hogy sok olyan harcmező adódik, amelyet lehetetlenség a történés pillanatában felvenni, ezt tehát, hogy mégis megmaradjon élő képemléknek, utólag kell elkészíteni.

— A németek és olaszok — folytatja *Teleki Károly* gróf, aki civilben műegyetemi hallgató — teleobjektívvel csak a tengereken, vagy repülőgépen szoktak fényképezni, illetve a szárazföldi arcvonalakon

A legizgalmasabb harctéri élmény

— Melyik volt a legizgalmasabb felvételed?

— Ez, a *sztarij-oszkói katalancsatában* történt. Lényegében már befejeződött a harc, amely lélektalan borzalmakkal járt az ott bezárt szovjet csapategységekre. Az itt látottakról akarunk felvételt készíteni. Előttünk német gyalogság nyomult egyre

is, ha arra kedvező a terep... Igaz, hogy az ilyen teleobjektíveket, általában a technikai felszerelésüket álmunkban tudjuk elképzelni. Teleobjektívvel képet készíteni csak állványról lehet. Páncélos csatákat a németeknél a tankokba beépített filmfelvevőgépek veszik fel. Kézből ilyen lehetetlen lenne csinálni, mert az egészről egy érthetetlen ide-oda ugráló, rezgő valami jönne ki. A harcokosi mozgását, azaz a rázkódásokat a kéz nem tudja párhuzamosan követni.

Egyik legrosszabb felvételi helyzet a hullámzó arcvonalon adódik, amikor a rohamozó gyalogsággal megy előre a haditudósító-operátor. Maga a filmgép is több, mint tíz kilogramm súlyú, emellett teljes menetfelszerelés fokozott erőfeszítést igényel. Felvétel közben természetesen kúszni nem lehet. Ha lőnek, szóval tűz alatt tartja az ellenség a mieinket, akkor meg pillanatok alatt le kell vágódni hasra, majd ismét rohanni előre négy-öt métert, utána megint a földet csókolni... Ilyen körülmények között lehetetlenség megakadályozni, hogy piszok, föld ne menjen a gépbe. A por mindenhová beszívódik és éppen ez a filmszalag halálos ellensége.

— Hány méter filmet forgattál le a magyar arcvonalon?

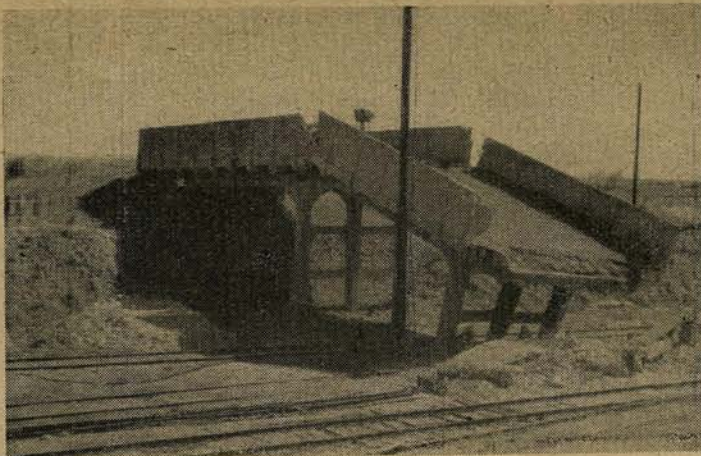
— Pontosan nem tudom megmondani, aránylag rövid ideig voltam kint, de majdnem két és félezer méter normálfilmet és vagy négyszáz méter keskenyfilmet használtam el. Az általam felvett harctéri anyagnak kilencven százalékát lekötötték a híradók, vagypedig a haditudósító alakulatok felsőbb vezetősége visszatartotta egy nagy háborús riportfilm készítésére.

beljebb az erdőbe, hogy át-fésülje azt, mert még nagyon sok reguláris orosz csapat-törzsek kószált a fák között.

— Amint az egyik szétlőtt és katonaholttestekkel elborított terekocsit akartam lefényképezni az egyik kis tisztáson, vagy negyven lépésnyire három muszka ugrik ki a fák alól, mindegyikük kezében géppisztoly. Nálunk

csak az övtáskában volt pisztoly, még talán az sem csőre töltve! Pillanatilag dermedten álltunk. Hárman voltunk mi is, de majdnem fegyvertelenül. A később hősi halált halt Márkus Pali halitüdősítő-újságíró találta fel leghamarább magát. Kirántotta pisztolyát és megadásra szólította fel a bolsikat. Azok meg már irányították felénk a géppisztolyok csövét.

En is ösztönösen rájuk fordítottam a felvevőgépet és megindítottam a motort. Ebben a pillanatban a három vörös észnélkül ugrott vissza a sűrűbe. Márkus még utánuk lött egy néhányat, de megkönnyebbülve hallottuk az

egyre távolodó galyrecsegéseket... A kialakult vélemény szerint a vörösök a filmfel-

vevőgépet valami újszerű tüzfegyvernek nézték és ijedtükben menekültek el.

Csontó Menyhért

— Láttad az új híradókban a harctéri felvételeket?

— Még nem, de mindenki azt mondja, hogy valami nagyserűek.

— Hát igen, — mondja egy kicsit elgondolkozva Teleki Károly — propaganda szempontból óriási jelentősége van ezeknek a felvételeknek. Mégiscsak megmutatják ennek az országnak, hogy milyen hős lelkű fiai vannak, felrázzák a lelkeket, kitartásra ösztönöznek. A történelem számára pedig megörökítik a honvéd teljesítményét, ami ebben az újkori írtóhadjárásban töretlen haziszeretettel véghez visz.

Véleményt mond a diákság a magyar filmgyártásról

A magyar film- és mozi szakma az utóbbi évek alatt tett lendületes előretörésével, az ipar és a művészet egymásba szövődő szakágazataiban, olyan csodálatos érvényesülések sorozatát, illetve az érvényesülésnek képzeletben megálmodott lehetőségeit csillogtatta meg a magyar társadalmi rétegek előtt, amire sem azelőtt, sem azóta más szakmában nem volt példa. A zsidótörvény rendelkezései által hozott intézkedések következtében egészen rövid idő alatt, szinte egyik napról a másikra, ismeretlen, vagy csak kevésbé ismert nevek viselői törtek a felszínre több-kevesebb sikerrel.

Kárara semmiesetre sem volt ez a filmgyártó és kölcsönző, vagy a mozi szakmának, hiszen nincs még egy olyan elhivatottságot és tehetséget megkövetelő szakma, mint éppen a filmgyártás, ahol a tehetségtelenség, a dilettantizmus ha nem is azonnal, de feltétlenül egy-két év alatt önmagát semmisíti meg, legyen bár hátamögötti protekció, rang, vagy pengőhalmoz. Az eredményt nap, mint nap láthatjuk a magyar film egyre felfelé ívelő pályáján. Büszkeséggel tölthet el mindnyájunkat az, hogy az európai filmpiacon Német- és Olaszország mögött a harmadik helyen állunk és további jogos reményeink biztos zálogai azok a fiatal magyar gyártóvállalati vezetők, nemkülönben a gyártásban közreműködő tech-

nikai személyzet kitűnőségei, akiknek a kezébe van letéve nemzeti filmgyártásunk jövője.

A film és a mozi szakma íánt talán éppen a kezdetben alig remélt sikerek láttára az érdeklődés fokozott mértékben nyilvánult meg. Nem akarom

A fiatalság véleménye

A film iránt meglévő hatalmas érdeklődés azonban nemcsak a felnőtt magyar társadalmi osztályok körében szélesedett ki, hanem a jelenleg még diákkorban levő fiatal magyar értelmiségnél is több és több hívet hódít.

Nemrégiben a szerkesztőségünk címére egy ajánlott levél érkezett. A levelet a »Gyors Film Hírek« diákfilm hetilap »szerkesztői« írták. Kíváncsian olvastuk a levelet, amelyben többek között a fiatal »diákszerkesztő urak« a következőket írják:

— Megtekintettük az »Emberek a havason« című filmet és nem álljuk meg, hogy hozzá ne szóljunk a régen hűzódó sztárgázi, valamint a magyar filmek színvonalát bíráló vitához. Értesültünk arról, hogy az egyes művészek

most a finansiális oldaláról megvilágítani ezt a túlzott érdeklődési lázat, mert természetes velejárója szokott lenni egy hatalmas erkölcsi eredményeket elért szakmának, foglalkozási ágának, a konjunkktúra.

és művésznök 25—30, sőt 40 000 pengőt is követelnek egy-egy szerepükért, ugyanakkor a statiszták, kisebb szereplők, valamint a filmek díszletei és a kellek fordítására szánt összeg a legminimálisabbra csökken. Ha a film azután a várt sikert nem éri el, a gyártó csodálkozik a legjobban, hogy miképpen történhetett ez, pedig ő a legdivatosabb és a legdrágább sztárokat szerződtette.

— A válasz egyszerű — folytatják a Gyors Film Hírek diákszerkesztői — a mai közönség nem ragaszkodik a nagy nevekhez, a fiatalok filmje gyakran nagyobb sikert hoz (természetesen kellő technikai felkészültséggel), mint a megúnt nagy nevék.

Kevesebbért is lehet többet és jobbat nyújtani

Az ezután következő sorokban a levél az »Emberek a havason« című filmmel foglalkozik. Mesterműnek nevezi a filmet, majd ismét visszatekint a sztárgázsi kérdésére. — Meg kell jegyeznünk,

— olvassuk a levélben, — hogy az »Emberek a havason« szereplői a magyar vezető filmszínészek tiszteletdíjának még a tized részét sem kapták meg. Az epizódszereplők, a statiszták, de elsősor-

ban a technikai személyzet jóformán ingyen dolgozott, időt és fáradságot nem kímélve. Végül meg kell jegyeznünk, hogy a két főszereplő, Szellay Alice és Görbe János oly tökéletesen, élethűen játszott, hogy akármelyik filmnagyságunk sem alakíthatta volna a szerepet jobban, szebben, művészebben.

És hogy a sztárgázi vitában a mozi látogató magyar diákközönség véleményét is elmondhassák, a levél befejező részében felhívják a mi vezető színészeink figyelmét, hogy kevesebbért is lehet többet és jobbat nyújtani. Kevesebb sztárgázi, emelkedettebb színvonal és így több film fogja biztosítani a magyar filmgyártás előkelő helyét Európában. A levél aláírói Asztalos István, Bencsó Tamás és Tantó Gyula Pál a »Gyors Film Hírek diákfilm hetilap szerkesztői«.

A szinte önmagától fejlődő és önmagából élő magyar filmgyártás iránt, tehát nemcsak az arra, helyzeti adottságuknál fogva, kiválasztottak érdeklődnek, hanem az egészen fiatal magyar értelmiségi körökben is egyre több szempár tekint a film felé. Ez örömmel tölthet el mindnyájunkat, mert a sok arról érdeklődést mutató megnyilvánulásból joggal arra következtethetünk, hogy a magyar nemzeti filmgyártás jövője mindenképpen biztosítva van.

A magyar filmgyártás múlt évi gondjai és jövő évi kívánságai

Irta: MATOLAY GÉZA DR.

VI.

A gyártás elé tornyosuló nehézségeket nagy vonalakban már vázoltam s rámutattam több könnyítési módra. Most a filmgyártási nehézségek részletkérdéseivel kívánok foglalkozni s ezek között elsőként a *téma-kiválasztás és forgatókönyvírás* sokat vitatott és a napi sajtóban legtöbbször igen helytelen megvilágításba helyezett kérdését igyekszem feltárni.

Miért nem készülnek történelmi filmek?

A témák és forgatókönyvek körül kavargó vitákban legfőképpen azt kifogásolták, hogy *miért nem dolgoznak fel gyártóink magyar történelmi témákat és hogy a forgatókönyveket miért nem beérkezett, elismert írók írják*, esetleg még akkor sem, ha saját szindarabjuk vagy regényük kerül leforgatásra.

Nézzük az első kifogást: miért nem készülnek nálunk nagy történelmi filmek? A hozzá nem értők előtt valóban szinte érthetetlen, hogy nálunk, ahol ezer éves történelmünk, rengeteg harcunk, sok tragédiánk és sok türeményes haditettünk annyi ragyogó lehetőségét adja mozgalmas, megindító, lélekbe markoló, hazafias szellemű filmek készítésére, miért hanyagolták el ennek a lehetőségnek kihasználását? Miért nem készült még film a honfoglalásról? Hol marad a nagy Attila film? Miért nem készítik el a Toldi filmet? Valóságos szégyen, hogy nincs Szent Istvánról, Szent Lászlóról, Könyves Kálmánról, Nagy Lajosról filmünk, nem is beszélve arról, hogy még Mátyás királyról sincsen filmünk. És hol van Rákóczi, Bethlen Gábor, Kossuth, Görgey korának filmen való megörökítése?

Valóban szörnyű rá gondolni — szokták mondani —, hogy a magyar filmgyártók ezeket a lehető-

ségeket elmulasztották és még most sem gondolnak arra, hogy erre az útra lépjenek.

Nézzük tehát, miért van ez így.

Egyszerű feleletként ennyit kellene mondanom: *kizárólag pénzkérdés az egész*. Ebben tulajdonképpen benne van minden, de mégis rátérek a részletekre.

Néhány kísérlet történt a múltban történelmi filmek gyártására. Ilyen volt a *Herczeg Ferenc* művéből készült *»Pogányok«*. Erről nem érdemes beszélnünk. Sok évvel ezelőtt volt. Felejtjük el. Volt néhány *Jókai* film (Uj földesúr, Szegény gazdagok), amelyek ugyan csak a történelmi filmek közé sorozhatók, s ugyanígy ide sorozhatjuk a *Gül*

Babát, amely az első komoly sikert jelentette ezek között. Nem azért ugyan, mert újszerű volt s egy nagyszerű operettnek volt filmre átirat folytatása. Aztán következett *Beszéltő köntös*, amely ugyanebben a korban játszódik. Sikerét részben *Mikszáth* Kálmán regényének népszerűsége, részben a színes felvételek hozták meg, részben pedig az, hogy függetlenül a történelmi kortól, ugyanúgy jó film volt, mint a *Gül* Baba. Az *»Erzsébet«* című operett filmváltozata, valamint a *Herczeg Ferenc* *»Szíriusz«* című regényéből készült film számítható még a történelmi vonatkozású alkotások közé, végül — mint életrajz regény — a *»Semmelweis«* című film.

A magyar kosztümös film és a külföld

A külföld egyrészt nem ismeri a magyar történelmet s ezért az nem is érdekli, másrészt az olaszok annyi hatalmas kiállítású kosztümös filmet gyártanak, hogy elárasztják vele az egész világot. Ezek mellett *csak hasonlón nagy kiállítású, óriási tömegeket mozgató alkotásokkal jelentkezhetnek versenytlársként a piacon*.

Németország például még nem vett meg egyetlen történelmi tárgyú magyar filmet sem (mást is keveset), mert arra hívtakoztak, hogy a magyar történelem ismeretlensége érdektelenné teszi a filmet, s ezen felül az olaszoktól annyi nagy történelmi filmet kapnak, hogy fel sem tudna venni piacuk még egy ilyen többletet. Kiállításban természetesen szintén nem tudunk versenyezni az olaszokkal, vagy németekkel, hiszen a belföldi bevételek különbsége olyan óriási, amikor nálunk csak 750 mozi van, Olaszországban pedig több, mint 5000, és Németországban több, mint

8000. Ennek a két baráti nagy államnak külföldi piaca is mérhetetlenül nagyobb, mint a miénk, s ennek ellenére az olasz és német filmgyártás állami támogatásban részesül, a nagy történelmi filmek pedig a rendes támo-

Ezzel véget is ért a sor. Legfeljebb még a *»Néma kolostor«*-t említhetném meg, amely Boldog Margit életét örökítette meg. Kereken tíz évtized alatt tehát mindössze ez a néhány történelmi levegőben játszódó film készült s ennek minden bizonynyal meg van a komoly oka. Oka elsősorban az, hogy még azoknál a filmeknél is, amelyek szép sikert könyvelhetnek el, *az anyagi bevétel nem áll arányban a hatalmas gyártási költségekkel s az azzal járó üzleti rizikóval*. Komoly, nagy üzletet egyik film sem jelentett, mert *külföldön nem tudtak nagyobb piacot találni, mint akármelyik közepes költséggel készült magyar film*.

galáson felül további komoly anyagi segítséget kapnak. Csakis így lehetséges olyan hatalmas történelmi filmek előállítását, amelyeket a német és olasz filmgyártás produkált az elmúlt évtizedekben.

Néhány beszélő példa

A nemrégiben nálunk is bemutatott *Bengázi* című olasz film pengőben számítva körülbelül egymillióba került, tehát nem is volt drága. Láttunk már olyan olasz történelmi filmet is, amely ennek háromszorosába került, mint a *Scipio Africanus*. A német nagy történelmi filmek ennél is nagyobb összegeket emésztenek fel, s a szegény magyar filmgyártók minden jószándékuk mellett is alig merészkedhetnek a háromszázezer pengős költség fölé, mert különben végveszélybe sodródnak.

Múltkoriban lelkesen beszélt egy ismerősöm arról, hogy egy külföldi filmen milyen remek *csatajeleneteket* látott, s főként

a nagy lovasroham fogta meg.

— Látdod, ilyeneket kellene csinálni a magyar filmekben is — mondotta —, akkor nem mondanák, hogy szegényesek. És végeredményben nem lehet olyan nagy dolog ilyen jelenetet forgatni, hiszen az egész kint készül valamely mezőn.

Az említett csatajelenetekben alig *ötezer ember* vett részt és körülbelül *kétezer ló*. A felvételek legalább három forgatási napot vettek igénybe.

Számítsunk csak úgy felületesen, hogy mindez mibe kerül. Ötezer statisztát (nem is számítom a beszélő színészek és főszereplők gázsiját) három napra egyenként 20 pen-

gőjével, 15.000×20 P-t, vagyis csekély 300.000 pengőből jelent, ami egy teljes magyar film előállításának költsége. Hol van még a lovak bérleti díja, a kisegítő személyzet napi díja, az utazási költségek és az a sokminden, ami még ehhez tartozik? Nem is beszéljek arról, hogy nálunk ötezer főnyi statisztériát elő se lehetne teremteni, s hol talállok megfelelő számú fodrászt és öltöztetőt? Hogy ezen felül a ruhák mibe kerülnek és mennyi filmnyersanyag fogyna el, arra jobb nem is gondolni!

De itt egy másik példa. Egyik kiváló kritikus erősen kifogásolta az egyik magyar filmet, hogy a középkorban játszódó estélyen kétféleszéklet látott, holott stílus szempontjából mind egyfajtanak kellett volna lenni. A gyártó magyarázta, hogy *sehol sem lehetett kapni 80 egyforma stílszékletet*, mert a bútorkereskedésekben nincs

több főúri kastélyban is próbálkoztak, de tulajdonosaik nem voltak hajlandók segítségre lépni. Végül hát kénytelenek voltak kétféle széket tenni a díszletbe.

— Ha nem lehetett kapni kölcsönbe, akkor csináltatni kellett volna nyolcvan egyforma széket — mondotta könnyedén a kritikus.

Tényleg milyen egyszerű! Nyolcvan ilyen kárpított szék alig került volna darabonként 150—200 P-be, vagyis az egész 12—16 ezer pengőbe. Hol vannak még a többi bútorok és maga a díszlet? *Egy magyar film díszletre és bútorra együttesen nem költött el többet 50—60 ezer pengőnél.*

Számtalan hasonló példát lehetne felsorolni, de azt hiszem, ez a kétfő is eléggé megvilágítja mennyire nincs igazuk a magyar filmeket minduntalan lenézően kritikálók-nak.

Írók és forgatókönyv-írók

A témák tekintetében bizony egyelőre le kell mondanunk a történelmi filmekről, pedig nem volt még olyan újdonsült magyar gyártó, aki ne azon kezdte volna, hogy ő megcsinálja majd a nagy Attila, Mátyás, vagy Rákóczi filmet. *Toldi már legalább 6—8 éve kísért* és legalább három kész forgatókönyv kalandozik egyik cégtől a másikig, de a mostani viszonyok és bevételi lehetőségek mellett nem lesz belőle film soha. A nyersanyag mai korlátozott fogyasztási lehetősége még mindezen felül is lehetetlenné teszi nagyobb szabású magyar film készítését.

Bizony, egyelőre egyszerű, kevés szereplővel és nem nagy kiállítással készülő filmek gyártásával kell megelégednünk. És a témák kiválasztásánál ez a körülmény játssza a legnagyobb szerepet. Sajnos, nemesak azt kell mérlegelni, vajjon a téma megfelel-e filmre, hanem *ki kell számítani az anyagi lehetőségeket is.* Hány gyönyörű terv bukott meg

a kérelhetetlen számokon!

És most lássuk a forgatókönyvek kérdését.

Szomorúan kell megállapítanom, hogy a magyar írókat terhelő első sorban a felelősség azért, hogy olyan sok művészellen forgatókönyv készült a múltban. A filmgyártókat ezen a téren — még a magyar filmgyártás zsidó megszállásának idejét is beleértve — sokkal kevesebb mulasztás terhelte. Az utóbbi időben már akad néhány jónevű író, aki *leereszkedik* a forgatókönyv írásához. Ezt a munkát ugyanis íróink egyik fele alantas foglalkozásnak tekintette, másik fele pedig *írt forgatókönyvet anélkül, hogy értett volna hozzá*, s amikor a forgatásra teljesen alkalmatlan könyvet átdolgoztatták, halálosan megsértődött.

Őt volt a baj, hogy íróink legfeljebb a moziba voltak hajlandók elmenni, de *nem vették maguknak a járadást, hogy kimenjenek a gyárba is, ahol a filmkészítés tech-*

nikai fogásait és a forgatókönyv írásához elégedhetetlenül szükséges alapismereteket megszerezték volna. Magam legalább húsz író barátomat kértem, hogy jöjjenek ki filmfelvételekhez úgy, hogy megkapják a készülő film forgatókönyvét, olvassák azt el, aztán jöjjenek be a műterembe és nézzék meg, hogy a forgatókönyvben megírt különböző jeleneteket miként veszik fel, hogyan mutat ugyanaz a napi anyag vetítésében stb. Szóval azt akartam elérni, hogy a tehetséges magyar írók járják ki a filmgyártás iskoláját, ami nélkül forgatókönyvíró el sem képzelhető.

Egyedül ne írjon senki forgatókönyvet!

Az utóbbi időben már kezdenek jelentkezni jónevű írók, mint forgatókönyvírók. Akad film, amelyen egyszerre több író nevét is olvashatjuk, s ez igen biztató körülmény. Kezdenek íróink ráeszmélni arra, hogy a forgatókönyvírás nem olyan alantas munka, mint hitték, s hogy *egyedül nem lehet jó forgatókönyvet írni.* A helyes az, ha az íróval, vagy írókkal együtt dolgozik a rendező is. Az csak a fontos, hogy *együttesen* dolgozzanak! Az nem sokat ér, ha előbb megírja az egyik, aztán átdolgozza a másik, esetleg harmadik, majd legvégén a ren-

A felkért írók közül *összesen négy jelent meg a gyárban.* Ezek közül kettő rövid néhány órás álldogálás után elment és többé nem jött vissza, egy még másnap is kijött, aztán többé felé se nézett a filmgyárnak. *Egyetlen olyan író akadt, aki egy film forgatását csaknem teljesen végignézte* s így már szerzhetett némi tapasztalatot. Végtelenül boldog voltam, hogy találtam ilyen fehér hollót és már-már reménykedtem: új forgatókönyvírókat sikerült találnom. De egy napon elém állt és közölte: *annyira megtanult már mindent, hogy most már rendezni szeretne és nem könyvet írni.*

dező végez rajta változtatásokat, mert így a munkatársak sohasé találnak egymásra és elmarad a filmmel annyira szükséges együttműködés, a megbeszélés és veszekedés, vitalkozás.

Annál jobb a forgatókönyv, minél többet veszekedtek és vitalkoztak annak alkotói. Így csiszolódnak ki a jelenetek. *Olyanok, akik hamar megsértődnek, ne vállalkozzanak filmírásra*, mert csak hátráltatják a munkát. Az ilyenek legfeljebb a dialógusok csiszolására alkalmasak.

Mimózaalkú írók tehát nem érvényesülhetnek soha a filmgyártásnál.

Dayka Margit a »Szerelmi láz« főszerepében.

A FILM HATÁSTÉNYEZŐI

A filmszakma művészei, iparosai és üzletemberei számára egyaránt érdekes és jelentős lehet rövid vizsgálat tárgyává tenni, hogy mik azok a faktorok, melyek a film művészi és üzleti létjogosultságát adják, melyek azok az általános kulturális szükségtényezők, amik a közönséget beviszik a moziba. A filmgyártás elsősorban letagadhatatlanul üzleti vállalkozás és csak második szempont lehet egy film megalkotásánál az abszolút művészet szempontja. El lehet mondani, hogy egyetlen művészeti ág sincs annyira rátaulva a közönségre, mint éppen a film. Az író, a muzsikus, a festő függetlenítheti magát a közönségtől, de a filmgyártásban, ahol a művészi alkotótevékenységen túl hatalmas összegek is forognak kockán, feltétlenül szükséges egy film megalkotásánál számításba venni a közönséget is: igényeit, ízlését, sőt időnként hullámzó általános hangulatát is. Tehát összefoglalva a kérdéskomplexum kétágú: 1. általában miért járnak az emberek moziba, és 2. mily eszközökkel elégíti ki a film a közönségnek az első pontban adódó kultúrzsükségeit: melyek a film hatástényezői.

Ha bemegyünk egy moziba, zsúfolt, vagy kevésbé zsúfolt széksorokba egybegyűlt embereket látunk, akik eljöttek megnézni, milyen az élet. Mennyire paradoxul hangzik első pillanatban: emberek, akik egész nap kint élnek az élet hullámverése között, összegyűlnek és jegyet váltanak, hogy lássák, milyen az élet! Miért van szükségük munkájuk elvégzésével pénzért még tovább nézni az életet? Ha jobban megfigyeljük a kérdést, hamar rá fogunk jönni, hogy az élet, amit a moziban látnak, merőben különbözik minden más élet-től. A nappal életében az egyén aktívan vagy passzívan maga is részt vesz — ez a különbség. Az egyén, mint saját életének főszereplője, az »én« perspektíváján át az érdekek és érzelmek szemüvegével nézi a nappali életet és csak azt látja belőle, ami vele és közvetlen körülötte történik. A távolabbi történéseket és embereket csak elrajzolva láthatja, holott sokszor éppen ezek a távoli történés részletek az egyén életének legdöntőbb irányítói. A nappali élet eseményei az idő szétmosó és feloldó hatása alatt állnak, egy akcióra a reakció sokszor csak évek sora után következik be, az egyén sokszor zavartalan és értelmetlenül áll szemben a hömpölygő élettel.

Nézzük most meg, hogy ezzel a nappali élettel szemben milyen az az élet, amit a filmen lát az ember, aminek megnézésére elmegy a moziba. A film szereplői, hősei és hősnői csak képek, árnyak, akik személyileg távol állnak a nézőtől, akiknek sorsát azt lehet mondani, mint képet, játékot, — legfeljebb a művészi produktum kiváltotta érzelmek által — majdnem közömbösen szem-

léli a néző. Tehát a mozi életének szemlélője *elfogulatlan*. Ez az első különbség és ebből következik a többi. A film perspektíváját nem az »én«, a hős érzelmi és intellektuális érékköre határozza meg, a film objektívje *objektíven* látja az életet. A filmen az élet széttört és hozzánk közel álló darabjai helyett az élet *totalitását* látja a néző. A filmen minden összefügg, ki-egyensúlyozatlan és megoldatlan probléma nem marad, minden akciónak másfél óra alatt bekövetkezik a reakciója és megfordítva: *semmi sem történik megokolatlanul*. Míg a való életben az idővel, mint cselekvő tényezővel áll szemben az ember, a filmen *mindig egyaránt jelen van*, nincs elfelejtés, elmosódás, nincs bocsánat.

A film »élete« tehát egész más, más törvények szerint hömpölyög, más a logikája, mint a nappali életnek, melynek cselekvői eljönnek esténként megnézni, milyen az élet. És ezek azok a különbségek, amelyek a filmet közszükségleti cikké teszik, amelyek az emberek mozi igényét involváló ösztönöket kielégítik.

Egy, a Lélektani Intézettel folytatott kísérletsorozat eredményeként, ahol a jelen cikkem tárgyát, hogy miért jár az ember moziba, tettük vizsgálat tárgyává, összefoglaló eredménynek a »szórakozás, kikapcsolódás« szavakat kaptuk. Azonnal felmerült a kérdés: a szórakozásnak, a kikapcsolódásnak miért éppen a mozi tényében való formamegvalósulása egyike a legnépszerűbbeknek, vagy máskép: miért moziba jár az ember és miért nem pl. kávéházba, vagy tárlatra. A válasz a következő: amíg az ember egy könyvet úgy olvas, egy képet úgy néz, hogy a művészi produktumhoz mintegy hozzáfűzi, hozzánézi a maga szubjektív érzelmeit, tehát élvezésekor, *mint individuum jelen van*, addig egy film élvezésénél megszűnik külön személyiséggé lenni, beleolvad a ső-

tét nézőtérre összegyűlt tömegbe, sőt azokkal együtt teljesen elveszítve énjét azt lehet mondani, *azonosul a filmen látott élettel*, a hős vagy a hősnő életével. A szórakozásnak, a kikapcsolódásnak a legteljesebb lehetőségét tehát a film adja, mert élvezése közben nemcsak a hétköznapi gondjait feledtetni el a nézővel, hanem az »énnek«, az egyéniségnek sokszor unalmas súlyát is elveszi az ember válláról, új érzelmeket, érdekeket, egyéniséget: a hős egyéniségét és életét oktrojálva rá. És ez az élet jobb, szebb, kívánatosabb a nappali életnél. Hiszen titokban valamenynyien hősök vagyunk — mindegy: bonvivánok, vagy tragikus hősök — valamenynyien a több, a szabadabb, a gátlástalanabb életet kívánjuk és kapjuk a mozi adta transzszubsztanciálódással. Az ember lelke legmélyén a rendet, a rendezettséget kívánja és azért kell a filmekben zárt erkölcsi rendnek, igazságnak lennie, hogy megtalálja benne a néző azt, ami az életben hiányzik neki. A filmen láthatja az ember a dolgok, az események összefüggését. Az így kapott »egész« élménye már szinte vallásos jelentésű és a *kozmosz rendezettség*re való ösztönös vágyakozást elégíti ki. Az élet felett a vak véletlen, a végtel lebeg, a film morális vaslogikája az igazság és rendezettség vágyát szolgálja. Ugyanide sorozható a film időtlensége, a *minden-mindig-jelen-van*: a bűnre másfél óra alatt lepergő évek után bekövetkező bűnhődés is.

»Egybegyűlnek megnézni, milyen az élet« — írtam és bemutattam, milyen életet kíván látni a néző, melyek a filmet közszükségleti cikké tevő hatástényezők. Annak megvizsgálása, hogy fenti lélektani gyökű feltételeket milyen módon, milyen esztétikai törvények szemelőttartásával éri el a film, túlnőne jelen cikkem keretein és másik, tágabb keretű tanulmány tárgyát képezheti.

Antal László

A nagyszerű

Néma tanu-t

12-től az OMNIA mellett

az ÁTRIUM is műsorára tűzte

MAGYAR IROK FILMJEI

Főszereplő: AMADEO NAZZARI

MAGYAR film HÍREK

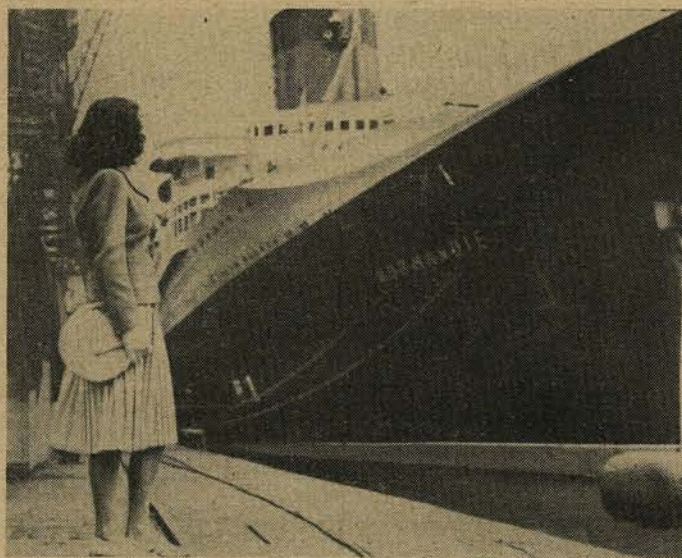
HONVÉDEINKERT. A honvédcsaládok felségítésére indított akció az ország csaknem minden részére kiterjed. Legutóbb mult hó 27—28-án a Főmé tóságú Asszony által indított akció javára tartott előadást a *margittai »Árpád Mozgó«*. Az előadások jövedelmét, 402 pengőt juttatott el a mozi agilis vezetője a honvédcsaládok javára.

AZ IPOLYSÁGI »Ipoly Mozgó« január 20. és 21-én a »Honvédcsaládokért« akció javára előadást tartott. A teljes bevételt, mely 138 pengő volt, a *mozgó tulajdonosa kikerekítve 200 pengőre*, a Magyar Mozgóképüzemengedélyesek Orsz. Egyesülete útján illetékes helyre juttatta. — Ugyanezen célra a hazafias gondolkozású tulajdonos a Baross Szövetség ipolysági fiókjá által kibocsátott 4722. számú gyűjtőiven további 100 pengőt adományozott.

MICHAEL JARY BUDAPESTEN. Alig van Németországban közismertebb és kedveltebb név, mint a Michael Jary-é, aki néhány nap óta Budapesten tartózkodik, hogy a Magyar Művelődés Házában rendezendő nagyszabású hangversenyen személyesen résztvehessen. Ez alkalommal a német filmzene legfrissebb terméseivel ismerteti meg a magyar közönséget. A mult év nyarán — mint arról megemlékeztünk — két nagy német film készült a Hunnia műtermében, a *»Maske im Blau«* és a *»Karneval der Liebe«* melynek zenéjét szintén Jary szerezte. Ezeket a filmeket még a szezon folyamán a magyar közönségnek is alkalma lesz látni, sőt egy magyar film muzsikáját is komponálta Eisemann Mihállyal karöltve. A két német film budapesti felvételeit Nagy Mária vezette le és ő próbálta meg elsősorban, hogy magyar film aláfestő zenéjét és slágereit német társszerző beavatásával tegye színebbé. Nagy Mária kétségkívül felismerte a zenének filmben való fontosságát és a *»Heten, mint a gonoszok«* c. Léna-produkciójában lesz alkalmunk meggyőződni arról, hogy ezt a vállalkozását mennyiben koronázza siker. A Jary által vezetett hangversenyen egyébként fellép Johannes Heesters, akit már személyesen ismerünk budapesti filmfelvételei révén. Nem kétséges, hogy a két külföldi művésznek lelkesen fog társolni a budapesti közönség.

A BIRÓ MEGVÉDI AZ IRÓI SZABADSÁGOT. Egész országot bejárta már a Mester Film gyártásában készült *»Órségváltás«*, melynek írója Tóth Miklós egyik alakját Zubriczkynek keresztelte. Egy idő óta elmaradtak filmjeink elejéről azok az unalmas feliratok, melyek azt hozzák tudomásunkra, hogy a film szereplői *»költött«* személyek, azok az élettel semiféle kapcsolatban nincsenek és a mesét csupán a film írója találta ki. A mai nyersanyaghiány idején azzal a néhány méterrel is takarékoskodni kell, annál érthetlenebb, hogy Tóth Miklósék ellen pert indított három valóságos Zubriczky. Id. dr. Zubriczky József ny. min. tanácsos, dr. Zubriczky József OTI oszt. vezetőorvos és dr. Zubriczky Sándor ügyvéd,

mivel sérelmesnek találták az *»Órségváltás«*-ban szereplő intrikus beállítását. Az író nehezen találhat ki olyan nevet, hogy az a 15 milliós országban véletlenül elő ne fordulna és így bizony sokan érezhetnék találva magukat egy-egy költött alak filmszereplésével kapcsolatban. A bíróság elutasította a *»felpereseket«*, mert álláspontja szerint az írói szabadságot lehetetlen annyira korlátozni, hogy ilyen neveket ne lehessen használni. Egyébként azt is megállapította, hogy a névazonosságon kívül nincs a filmben olyan támpont, hogy az ellenszenves szerep látása közben valaki a nevezetekre gondolhatott volna. A perköltséget — 200 pengőt — az igazi Zubriczkyknak kell megfizetni.

Az »Uszó város« c. nagyszerű Modern film-ből.

AZ 5 PERCES SZERÉP IS ÉRTEK. Az egész magyar sajtó foglalkozott a Vigszínház legutóbbi darabjával, melyet a film sikeres lejátászása után vittek színpadra. A *»Manderley-ház asszonya«* először regényalakban találta meg a maga közönségét, majd film formájában tette meg hatalmas hódító útját. Ez az elgondolás ösztönözte a színház vezetőit, hogy színre vigyék a sikerült filmet, a vállalkozás azonban nem járt kellő eredménnyel. A lapok kis szerepében *Bihart* en elik ki feltűnő módon, holtl aránylag igen rövid szerep jutott számára. De megérik ez gyakran a filmnél is. Néha az epizodisták túlfesznek a főszereplőkön.

KIOSZTOTTÁK AZ AMATŐRFILMESEK DIJAIT. A Magyar Amatőrfilmszövetség a napokban osztotta ki az 1942. évi amatőrfilmverseny díjait. Az idén külföldi filmek nem kerültek elbírálás alá. A *Szent István Kupa-verseny* nagydíját *»Magyar Vasárnap«* c. filmmel Kézdi János nyerte. Gróf Teleki Károly *»Egy haditudósító beszámoló«* c. filmje az orosz fronton készült és hős honvédeink önfeláldozó harci cselekményeit vetíti vászonra. Dr. Berczeli László, *Nasz-lady* Sándor, *Németh Nándor*, *Gyarmathy Tibor* filmjei keltettek az előkelő bemutató közönség előtt sikert és nyertek szép díjakat.

NAGY SÁNDOR MEGNŐSÜLT. Nagy Sándor dr., a Hunnia-gyár igazgatója a közelmúltban tartotta esküvőjét Richter Sároltával, a Kaszinó Mozgó engedélyesének leányával. Richter Sárít igen sokan ismerik a szakmában, mindenhol megbecsülésre és szeretetre tett szert, a szakmabeliek és a közönség körében. Eltrevalósága és kedvessége éppen úgy közrejátszott ebben, mint bájos egyénisége. Szakmánk két ismert, kitűnő tagjának házassága osztatlan örömet keltett a barátok és ismerősök széles körében.

NÉVMAGYAROSÍTÁS. A belügyminiszter engedélyével *Schenkengel Rezső* — a Modern Film kölcsönosztályvezetője — családi nevét *Pozsgaira* változtatta.

KESKENYFILM A KATONASÁG SZOLGÁLATÁBAN. A német birodalmi film- és képhivatal a nevelésügyi miniszter rendeletére a katonaság kulturális igényeinek szolgálataiba állította a keskenyfilmet. A hivatal több, mint 45.000 filmvetítőkészülékkel és 352 filmmel rendelkezik, melyek nagyrészt a tudományos és iskolai oktatás céljaira készültek.

MOZITÚZ - BETHLENBEN. A bethleni *»Erdélyi Mozgó«* nézőtöre egyik hétköznapon kigyulladt. A gépháznak nem történt baja, azonban a vászon elégett, áldozatul esett a székek egy része is. A hangszóró szintén megégett. A tűz napközben történt és így természetesen nézőközönség nem volt a moziban, így sebesülés, vagy riadalom nem támadt. A tüzet gyorsan észrevették és eloltták.

PETŐFI FIANAK ÉLE-TÉT ELEVENITI MEG a most készülő *»Szeptember végén«* c. film, amelynek egyik legérdekesebb sajtósága, hogy először viszi teljes valójában a mai magyar társadalom elé az elnyomatás idején hordott magyar nemzeti viseleteket. A férfiak akkor zsinóros ruhákban, míg a hölgyek káprázatos szépségű, pruszlikos ruhákban jártak. Maga Szőrényi Éva, aki a filmben Petőfi Sándor feleségét, *Szendrey Júliát* személyesíti meg, egy tucat csodálatosan szép magyaros ruhában jelenik meg a vásznon. A film férfi főszerepét egyébként új színész, a tehetséges *Horváth László* játssza, aki mellett *Dorita Bonewa*, *Bilinszky Ibolya*, *Sziráky Lucy*, *Zilahy Ildikó*, *Mihályi Ernő*, *Fáy Béla* és *Juhász József* kapott még nagyobb szerepeket.

A nőnek mindig igaza van

Írta és rendezte:
Helmut Käutner.

Főszereplők: Ilse Werner,
Viktor de Kowa
Grethe Weiser.

Zene: Peter Igelhoff és
Adolf Steinél.

Beszél: németül
Cenzúra: aluli.

Hossza: 2562 méter.

Forgalomba hozza: UFA
Produkcio: Terra

Bemutatta: Rádíus febr. 5.

Az utóbbi évek filmgyártásában alig fordul elő népszerűbb név, mint a gyors tempóban előtörtént Ilse Werneré. Csodálatosan bájos egyéniséggel, közvetlen és leegyszerűsített játékmódozával egyedülálló nevet vívott ki magának. A film megtelik játékaival. Könnyedséget, művészetet és melegséget jelent minden mozdulata. Eneke is gesztusmentes és bár nélküli a szanzen-énekesek, vagy operaénekesnők modorát, talán éppen ezzel hízelgi be magát a néző szívébe.

Viktor de Kowa sem marad kitűnő partnere mögött. Megjelenésbeni előnyeit sehol sem ritogatja a film és ügyetlenkedése, csetlő-botló figurája a legmelegebb szívű embert szerettetik meg velünk.

A film tartalma derül és gördülékeny formában ad szemlélvényt egy komoly zeneszerző életéből, aki professzori ténykedése közben akad össze a zeneiskola egyik hallgatójával. Az eddigi filmmesék során ilyen esetekben már előire sejtjük, hogy a komoly muzsikussal a könnyűzenével cseréli fel az eszme diadalát, amelyen a jólétet és könnyű életet jelentő jazz viszi el a pálmát. A szerelemben az élelmesebb nő vállain keresztül jut el a művész az erkölcsi és anyagi sikerhez. Itt azonban — mindjárt a film elején — egy közvetlen hangú, rokonszenves úr jelenti be a nézőnek, hogy az asszonyka ugyan nincsen itthon, nem mutathatja be, így tehát bejelenti, hogy boldog házasságot élnek, gyerekeik van és életüket a teljes összhang jellemzi. Ettől kezdve a rendező veszi át a szót, aki a váratlan ötletességek egész sorozatával lepi meg a figyelmesen szemlélőt. A komoly muzsikust sem téríti le értékes munkája színteréről, nem farag belőle áldozatot s a könnyű szórakoztató zene diadalát, mint virágokat szórja végig a modern, játékosan kedves, nótáslelkű asszonyka útján. A siker és fény a világ felé éppen úgy, mint családi életük belső melege felé Ilse Werner alakjáról sugárzik, a komoly ze-

MAGYAR film ÚJ FILMEK

neszerző pedig alkotókészségét az asszony szerzeményeinek aláfestésében, hangszerelésében feje ki.

Ez a film csupa optimizmus és meggyőző arról bennünket, hogy szép az élet. Mai film. Erre az optimizmusra

van szüksége a mai embernek és legtöbben ezért mennek a moziba. Jó film, igazi vígjáték. Zeneileg kiemelkedően hatásos, rendezésileg kitűnő, előadásában, fényképezésében maradéktalanul művészi.

Gy. K. E.

Néma tanu (Montevergine)

Magyar szöveg: Antonio
Widmar.

Rendező: Carlo Campogalliani

Főszereplők: Amadeo Nazzari,
Ivone Maar, Elsa di Giorgi,
Leda Gloria.

Cenzúra: aluli.

Hossza: 2379 méter.

Beszél: olaszul.

Forgalomba hozza: MIF—
Mester.

Bemutatta: Omnia.

ahol egy berugott földműves mulat, aki száz lírával tartozik a kovácsnak. Rocco követeli a pénzt, ebből civódás támad, amelynek hevében a korcsmáros Rocco fejbe akarja ütni egy üveggel, de a földművest találja el, aki meghal. Pietro a pillanatnyi megdűbészben kivieszi a megrémült korcsmáros kezéből az üveg csonkját, oda dobja Rocco elé és cinkosai-

Jelenet a »Néma tanu« c. filmből.

Hónapok óta vártuk ennek a filmnek bemutatását, amely az olasz filmgyártásnak két-séggkívül egyik legremekesebb alkotása. A film cselekménye a bűn, a büntetés, az ártatlanság és a megbocsátás körül mozog és a rendező ügyes kézzel menti át az egyik jelenet folyamatosságát a másikba, úgyhogy a bonyolult mesészövés zökkenőmentesen halad a végkifejlet felé.

Rocco, a kovácsmester feleségével és kislányával békésen él a monteverginei bűcsújáráshely mellett faluban. Pietro, a kovács régi riválisa hosszú távollét után megérkezik és udvarolni akar Rocco feleségének. Egyik este Rocco a korcsmába megy,

val bizonyítani kezdi, hogy a kovács a gyilkos.

Egyetlen tanú volna Rocco ártatlansága mellett, egy néma koldús, aki az ablakon keresztül végig nézte a verekeledést, de ezt Pietro megfélemlíti.

Rocconak menekülni kell, mert most már mindenki őt tartja a gyilkosnak. Nápolyba, majd onnan Peruba hajózik, ahol egy csempész banda tagjai közé keveredik. Mikor ezt megtudja, elhagyja munkahelyét, azonban a csempész orgazdája, egy birtulajdonos szerződötteti és belszeret.

Otthon kiderül Rocco ártatlansága, mert a néma elment a paphoz és mindent

elmond jelbeszéddel neki. A pap közbenjárására új tárgyalást tartanak, ahol felmentik a kovácsmestert és elítélik az igazi tetteseket.

Rocco boldogan készül hazára, de a szerelmes birtulajdonos bosszúból ópiumot csempész Rocco csomagjába. Ezért Rocco a határon elfogják és a bíróság tíz évi fegyházra ítéli az ártatlan kovácsot.

Amikor tíz év múlva kiszabadul, égő honvágygal indul hazára. Előbb Nápolyba megy, ahol megtudja, hogy Pietro most a felnőtt leánya boldogságát akarja összetörni. Bosszút forral, kést vesz magához és ismeretlenül falujába siet, ahol éppen búcsú van. A templomban találkozik Pietroval és már meg akarja gyilkolni, amikor szeme rátéved leányára, akit ösztönösen megismer, majd az oltárképre emeli szemét és szíve megtelik megbocsátással, elejti a kést és az az időközben melléje térdelt Pietroval egy kézfogásban megbékül.

A lendületes, izgalmas cselekményben Amadeo Nazzari férfias alakítást nyújt. Jól játssza meg a lelki konfliktusokból folyó indulatok kitörését, ott pedig, ahol kellett repesztő lelki fájdalomokat kell önuralommal elnyomnia, ott is finoman érzékelteti a nézővel azt a harcot, amely akkor benne végbe megy. Fellelége alakjában Ivone Maar élethűen eleveníti a minden körülmények között férjének örök hűséget esküdött hitves szerepét. Egy két helyen talán túlságosan is jól játszik, de lehet, hogy ez a déli emberek szenvedélyes játékstílusából ered.

A többi szereplők is mind tudásuk legjavát adják és különösen nagyon tetszik a nápolyi nagybácsi epizód szerepe.

A kiállítás az olasz filmeknél megszokott bőkezűség jellemzi. A díszletek dekoratívok, benne élnek a film cselekményében. A felvételbeállítások egy némelyike egészen újszerű, csak a fényképezés szintónusa mintha kissé sötét volna helyenként.

A film jó és főleg az erősen vallásos nézőket hatja meg mélyen. Az Istent, annak közelségét és végtelen kegyelmét, irgalmát, segítségét kihangsúlyozó jelenetek sokáig élnek a nézők lelkében.

Cs. M.

Vörös vihar

Főszereplők: Aino Taube, Anders Henrikson, Ake Ohberg, Hölger Löwenadler

Hossza: 2379 méter

Cenzúra: aluli

Beszél: svédül

Skan-film

Forgalombahozza: Palatinus
Bemutatta: Omnia.

Finnország hősi harcairól kapunk szemelvényt izgalmas feldolgozásban borzalmak és lövöldözés nélkül. A G. P. U. mozgalmasságát juttatja eszünkbe ez a film abban a svéd felfogásban, mely lassan ismeretessé válik a magyar közönség előtt is.

Egy orosz szolgálatba szegődött finn nő megtérését mutatja be a szerelmen keresztül.

1940-ben egyik finn határszéli várost megszállva tartja az orosz s a városban bujdosó maradék finn oszlop keres minden poklon keresztül összeköttetést csapattestével. Sikerül. A finnek örömmámorban vonulnak be a felszabadult városba.

Legszébb a film fényképezése, mely egészen sajátos felfogásban sorakoztatja a külső és belső felvételeket.

A rendező néhol küzd a szövegekönnyv széthulló és mag nélküli téma összefogásán, amiben néhány egészen elsőrangú színész segíti.

(Gy. K. E.)

SEGÉDGEPÉSZ állandó alkalmazásra felvétetik. Szíves megkereséseket »Hungária Mozdó, Nagyszalon-ta« címre kérjük küldeni.

Évtizedes filmszínházi gyakorlatlallal üzemvezető, érettségizett, öskeresztény, hadviselt, kiváló üzleti érzéssel, legjobb referenciákkal,

üzemvezetői

állást keres.

Megkeresések: »Megbízható önálló munkaerő« jeligére Konc Film, Népszínház-utca 14. Telefon: 134-063. alá küldendők.

Vennék 3-4 Kw teljesítményű dynamót, vele egybeépített benzinmotorral. Feszültség 110-220 V.

Dr. Révész Ferenc
Marcali.

KEZDŐ ÜZEMVEZETŐ

hölgyet keres vidéki nagymozgó titkári állásra. Jelentkezés (személyesen, levélben) Dr. vitéz Rostaházy Károly, Budapest, II., Donáti-u. 5.

A „Katy” sikere és példája

Alig van példa a magyar filmgyártás történetében, hogy egy film oly osztatlan sikert arasson ország-szerle, mint ezt a legutóbbi Objectív produkciónál tapasztaljuk. A film december 18-án került bemutatásra egyidejűleg a Deák és a Kaszinó filmszínházakban és közel 2-2 hónap óta állandóan telt házakkal fut. A 14 premier hét után a budapesti bevétel meghaladta a 300.000 pengőt. Az elkészült hat kópia természetesen alig elegendő a megnövekedett ország érdeklődésének kielégítésére, hisz vidéken a premier-mozgók sikere után több helyen is beosztásra került volna. Eddig Szeged, Debrecen, Kolozsvár, Szabadka, Cegléd, Pécs, Szombathely, Kassa, Nagyvárad, Komárom, Szolnok, Békéscsaba, Mosonmagyaróvár, Nagykanizsa, Kecskemét, Pápa, Hódmezővásárhely, Győr mozgószínházaiban került bemutatásra és csaknem mindenhol prolongáltak, ahol erre a beosztás lehetőséget nyújtott.

De a levelek egész sora is igazolja az osztatlan sikert. Hogy egy-kettőt említsünk, Szilágyi György, a bajai »Urania Filmszínház« igazga-

tója így ír: »Erről a gyönyörű eredményről — aminő színházunk történetében eddig még nem volt — nem mulasztatom el, hogy őszinte szívből köszönetet ne mondjak. Külön kézsókomat és Baja város üdvözetét küldöm »Katy»-nak, az édes Tolnay Klári művésznőnek, aki már annyiszor meghódított bennünket és beigazolta, hogy mint vígjátéki színésznő is kiváló.

Kolozsváron a New-York szállóban rendezett »Néma-tea« vendégei írtak üdvözlő sorokat egy hirtelenében előkapott papírlapra. Ki ceruzával, ki tintával. Ilyen sorok vannak rajta: »A néma-teán levő összes vendégek, nők, férfiak, őszintén gratulálunk a nagy rendezőnek.« »A film témája aranyos, Tolnay Klári ennivaló.« »A film meglepetése a szép fotográfiálás.« »Minket, hölgyeket Bilicsi igazán meghódított.« »Irigylem az előzőket, mert két hét óta nem tudok jegyhez jutni« — írja ceruzával széljegyzetként egyik »Néma-teázó« és így tovább...

A »Katy» osztatlan sikere annyival is inkább örömet kelthet és biztosítékot jelent filmgyártóinknak, mert a ne-

héz helyzettel küzdő magyar filmgyártásnak szolgál buzdítással, hogy a jól megfogott és feldolgozott téma erkölcsi és üzleti sikert is jelent. Ma, amikor az anyagdrágulás és előállítási költségek növekedése nem egy esetben illuzórikussá tesz a filmek üzleti lehetőségeit, jól esik ilyen példát is látnunk. Bizony a nagyjából legalább 300.000 pengőt igénylő összeget mire hosszabb idő alatt a gyártó viszontlátja, az elé a dilemma elé kerül, hogy a befolyt összeg nyújt-e fedezetet egy újabb film elkészítésére?

De nem egyszer a sikerebb filmek kell megmentenie a gyengébb bevételű filmeket. A mozinak is hasonló a helyzete, hiszen tudjuk, hogy műsorbeosztását számtalan mellékkörülmény befolyásolja és így a bevétel-főbbletnek ugyancsak sok helye akad.

Ráthonyi Ákos Olaszországban is bebizonyította, hogy a magyar filmgyártó szűkösebb anyagi kereteit az ötletességgel kell pótolni. A »Katy» pedig magyar vonatkozásban újabb igazolását jelenti ennek.

CIMVÁLTOZÁS. Ezúton is felkérjük cikkíróinkat és olvasóinkat, hogy szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk részére küldendő

postáikat

a Színművészeti és Filmművészeti Kamara (Bajza-u. 18.) helyett új címünkre, VII., Erzsébet-krt. 13. IV. em.

3. szám alá

küldeni szíveskedjenek. Hét-köznapokon, szombat kivételével, d. u. 5-7 között tartunk hivatalos órát Erzsébet-körtüti (Híradó-ház) szerkesztőségünkben.

SEGÉDGEPÉSZ

állandó alkalmazásra

FELVÉTETIK

Hungária Mozdó

Nagyszalon-ta

Felelős szerkesztő:

MATOLAY K. GÉZA dr.

Felelős kiadó:

LIEBER LÁSZLÓ dr.

Kiadóhivatali főnök:
GYIMESY KÁSÁS ERNŐ

Készült a

»Jövő« Nyomdaszövetkezet
műhelyében

Budapest, IX., Erkel-u. 17.

Telefon: 182-278.

Felelős vez.: Demjén Ferenc.

Maklár, a legkiválóbb magyar jellemszínész a »Szerelmi láz«-ban.

BEMUTATÓFILMSZÍNHÁZAK MŰSORA:

ÁTRIUM CORVIN DEÁK FORUM KASZINO KORZÓ NEMZETI APOLLO OMNIA RADIUS SCALA SZITTYA URANIA	Emberek a havason Bajtársak Katy Az uszó város Katy Bajtársak Emberek a havason Néma tanu A nőnek mindég igaza van Egy szív megáll Emberek a havason Hegyek leánya	I. 29-től I. 29-től XII. 17-től II. 5-től XII. 17-től I. 31-től I. 29-től II. 2-től II. 5-től XII. 22-től I. 29-től I. 28-től	Hunnia Pergőképforgalmi Objectiv Modern Objectiv Pergőképforgalmi Hunnia M. I. F. Ufa Hausz Hunnia Déliabáb

HIRADÓK

989. sz.

A szellemi és gazdasági élet minden területét behálózó szaklapokból igen érdekes kiállítást rendeztek a Műcsarnokban. Az 1200 lap anyagából álló gyűjtemény kiállítását Antal István dr. nemzetvédelmi propaganda miniszter nyitotta meg. II. Rákóczi Ferenc hadiújságja, amelyből az egész világon csak kettő van.

Siversey a Gyilkos-tó mellett, a gyermekói havasok festői környezetében. Mind a lesíkló, mind a műlesíkló számokban népes mezőny indult.

A Zöldkereszt jegyében működő Országos Egészségvédelmi Szövetség mintegy 500 vidéki fiókszövetséggel végzi az anya- és gyermekvédelem nemzeterosztó munkáját. Ennek a céltudatos gondoskodásnak a keretében most adták át a Szövetség központjában a 7000-ik csecsemőkelengyét az egyik szegénysorsú magyar anyának.

A Nemzeti Sportcsarnokban rendezték az idei ökölvívó csapatbajnokságokat. A csapatbajnokság győztese a BTK.

A magyar-német fegyverbarátság jegyében megrendezett »Művészet a háborúban« kiállítást vitéz Nagy Vilmos honvédelmi miniszter nyitotta meg a Nemzeti Szalonban.

Szmrecsányi Lajos egri érsek, pápai trónálló 92 éves korában elhunyt. A lelki élet elmélyítése körül sok érdemet szerzett főpásztor nevéhez igen sok intézmény alapítása fűződik. Az elhunyt érsek földi maradványait az érseki palota kápolnájából az egri székesegyházba vitték, ahol Serédi Jusztinián dr. bíboros hercegprímás szentelte be, majd a székesegyház kriptájában, Magyarország kormányzója jelenlétében, helyezték örök nyugalomra.

Bolsevisták a magyar csapatok arcvonalszakaszát tüzereségi támogatással támadják. Honvédeink sűrű becsapódások közepette törnek a benyomult szovjet-erők oldalába. Honvédeink harcokcsik védelme alatt nyomulnak előre a bolsevista csoportok elszigetelésére.

176. sz.

Jordana tábornok, Spanyolország külügyminisztere hivatalos látogatásra Portugáliába utazott. Megérkezés a spanyol-portugál határra. Fogadás Salazar dr. miniszterelnöknel és külügyminiszternél, Carmona államelnök jelenlétében.

Hacha dr. államelnök az újév elején a prágai várban fogadta a protektorátus kormányának tagjait.

A müncheni Ludwig Maximilian egyetem fennállásának 470 éves évfordulóját ünnepelte. Az ünnepségeken részt vett Sven Hedin dr., az ismert svéd tudós is.

Zürichben bemutatásra kerültek a svájci divat legújabb alkotásai.

Brüsszelben női fodrászverseny volt. Maxi és Ernst Baier, a sokszoros német korcsolyavilágbajnokpár a berlini

Sportpalotában legújabb táncalkotásaikat mutatják be.

Az európai közepsúlyú ökölvívó bajnoki címért Hamburgban mérték össze tudásukat Joseph Besselmann, a német bajnok és a holland Luc van Dam.

Felvételek a német éjszakai vadászok tevékenységéről. Egy éjszakai vadász-csoport támaszpontján. A támaszponton rádió útján felveszik az összeköttetést a levegőben levő vadászokkal. A német éjszakai vadászok eddig már jóval több, mint 1000 ellenséges repülőgépet lőttek le.

A Velikije Luki-i térben. Egy előretolt támaszpont, a várostól nyugatra. A fedezékeket a sziklás, köves talajba kellett vájni.

Róma: A legfiatalabb és legkiválóbb olasz labdarúgó csapat mérkőzése.

A libatenyésztés a Taro folyó partján. A svéd juhtenyésztők egyesülete a különböző juhajtókból Stockholmban kiállítást rendezett. A kiállításon bemutatták a gyapjúkitermeléssel járó különböző munkálatokat is.

A berni szépművészeti múzeumban bemutatták a svájci repülés történetét... és fejlődésének további lehetőségeit.

A nemzeti Kína hadüzenete az Egyesült Államoknak és Angliának. Jelenleg... 300 ezer katona harcol Csag-Kai-Schek uralma ellen.

Az egyik északafrikai légikikötőbe megérkezik a parancs, hogy egy olasz repülőszázad az ellenség arcvonalait bombázza. Gondosan áttanulmányozzák a térképet, a raj felkészül hadivállalkozására.

Kodak
filmanyagok
KÉPNEGATIV · HANG · POZITIV

A
„KÉT LÁNYT
SZERETEK“
HŐSNŐJÉNEK
LEGÚJABB
RAGYOGÓ
BOHÓZATA:

A BARÁTNŐM

FŐSZEREPLŐ: **HILDE KRAHL**

TOVÁBBÁ

FITA BENKHOFF
PAUL HUBSCHMID
HANS LEIBELT

Tabis film

Forgalombahozza:

BUDAPEST FILM R. T.

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 52.
TELEFON: 223-435

Budapest
1943.
febr. 10.
V. évf.
6. sz.
Egyes
szám ára
70 fill.

REVIKON

SZERKESZTŐ
DR. MATOLICS
K. GÉZAI

Az übró város

Főszereplők: JULES BERRY, GABY MORLEY, MICHEL SIMON

